

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА**

21-24 ЖОВТНЯ, 2025 / КИЇВ, УКРАЇНА

Конференція «Психофізіологічні та вісцеральні функції в нормі і патології» об'єднує провідних фахівців біології та медицини для обговорення сучасних досягнень у галузі фізіології та патології

ENAMINE FUND

Є ГЕНЕРАЛЬНИМ ПАРТНЕРОМ КОНФЕРЕНЦІЇ,
РЕАЛІЗУЮЧИ СВОЮ СТРАТЕГІЮ ПІДТРИМКИ
ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**ЗМІНИ СИМПАТО-ВАГАЛЬНОГО БАЛАНСУ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ХРОНІЧНИМ
ГАСТРИТОМ ТА СУПУТНЬОЮ КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ**

Скубицька Л.Д.¹, Севериновська О.В.²

¹Дніпровський державний медичний університет, Дніпро, Україна

²Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара, Дніпро, Україна

Autonomic dysregulation often acts as an additional factor in the development of morphofunctional changes in the stomach. Chronic gastritis is one of the common, psychosomatic diseases, and can be accompanied by metabolic syndrome and hormone imbalance. Sympathovagal balance was studied by analyzing parameters of heart rate variability such as HF/LF, SDNN and RMSSD, in patients with chronic gastritis against the background of comorbid pathologies hepatobiliary, cardiovascular, endocrine systems. An increase in HF/LF parameters and decrease in SDNN, RMSSD were established in all comorbid groups, especially among people with hypothyroidism and diabetes, which indicates the dominance of sympathetic regulation, a decrease in vagal tone, which is amplified in the presence of heart and vascular diseases.

Вегетативна регуляція є важливою контролюючою функцією клітинного гомеостазу, адаптаційних механізмів, при порушенні якої підвищується ризик виникнення та прогресування багатьох хвороб в тому числі травної системи (Ali & Chen, 2023). Хронічний гастрит (ХГ) відносять до психосоматичних, морфофункціональних розладів вісі шлунок-мозок, і тому вегетативну дисфункцію в сучасній науці розглядають як складову причин і наслідків в процесах гастропатогенезу. Із-за складних взаємодій нервового і гуморального каналів вегетативної регуляції, на тлі виснаження компенсаторних механізмів, зриву адаптаційних можливостей, ХГ може супутньо обтяжуватися патологіями в гепатобіліарній (ГБС), серцево-судинній (ССС), ендокринній системах. З наукових джерел відомо, у пацієнтів з коморбідним перебігом ХГ на тлі ендокринної та серцево-судинної дисфункції визначено у 2 рази вищу частоту зниження адаптаційних можливостей організму порівняно з пацієнтами з ізольованим гастритом. (Зигало та ін., 2022). Валідним методом визначення змін регуляторно-адаптаційних процесів за фізіологічних та патологічних умов є вивчення показників варіабельності серцевого ритму (ВСР). Метою дослідження була оцінка вегетативного статусу за аналізом ВСР у хворих на хронічний гастрит на тлі коморбідних патологій.

Встановлено зростання показників HF/LF в усіх коморбідних групах особливо серед хворих з дисфункцією щитовидної та підшлункової залоз, що вказує на підвищення активності симпатичної регуляції та зниження вагального тону. Значне симпатичне домінування спостерігається в III-VI групах, в яких більшість хворих мали серцево-судинну патологію. Найменші показники були на рівні $2,6 \pm 2,3$, а найбільші - $4,25 \pm 2,3$, що достовірно ($p < 0,01$) відрізнялись від результатів хворих I групи, де значення склали $2,1 \pm 0,91$. Обернена кореляція спостерігалась відносно показників SDNN, RMSSD з достовірно найнижчими значеннями в IV (ХГ+ГБС+ССС+ЦД) та VI (ХГ+ГБС+ССС+гіпофункція ЩЗ) групах - $32,5 \pm 2,4$ і $15,1 \pm 1,8$ ($p < 0,001$) та $37,4 \pm 2,2$ і $24 \pm 3,0$ ($p < 0,01$) відповідно відносно осіб I групи з ізольованим ХГ, де результати були на рівні $65,3 \pm 4,2$ і $42,5 \pm 3,7$.

Адаптаційно-вегетативні порушення діагностовано у всіх коморбідних групах. З поглибленням поліморбідності та зростанням функціонального навантаження на організм, спостерігалось прогресивне зниження ВСР. Перебіг хронічного гастриту із супутньою ішемічною, метаболічною, ендокринною патологією пов'язаний з зменшенням показників RMSSD та SDNN, зміщення автономного балансу в сторону гіперсимпатикотонії, зниження парасимпатичного контуру регуляції (високий LF/ низький HF), що свідчить про наявність і вираженість серцево-судинного ризику, підвищеного ішемічного і загального патологічного потенціалу в інших системах органів.

Список використаних джерел:

1. Ali MK, Chen JDZ. (2023). Roles of Heart Rate Variability in Assessing Autonomic Nervous System in Functional Gastrointestinal Disorders: A Systematic Review. *Diagnostics* (Basel), 13(2):293. <https://doi.org/10.3390/diagnostics13020293>
2. Зигало Е.В. та ін. (2022). Особливості гомеостазу вегетативної нервової системи у хворих атрофічним гастритом в поєднанні з патологією щитоподібної залози. *Гастроентерологія*. 55(3), 159-165. <https://doi.org/10.22141/2308-2097.55.3.2021.241585>